

Door geiten meer lactaties achter elkaar te melken – zonder dat zij tussendoor lammeren – is te besparen op arbeid, de melkgift te spreiden over het jaar, de uitval van dieren te beperken en het aantal lammeren terug te brengen. Wat dit betekent voor de bedrijfsvoering en de voeding wordt onderzocht.

Duurmelken van geiten nog geen gemeengoed

Door ir. Erik Schuiling

De normale lactatielengte bij geiten is, net als bij koeien, een jaar. Melkgeiten kunnen echter meer jaren achter elkaar gemolken worden zonder dat het dier lammert. Onder geitenhouders neemt de belangstelling voor dit zogeheten duurmelken toe. En niet alleen om het melkaanbod te spreiden. Een belangrijk argument is ook dat het werk scheelt en met name arbeidspieken vermindert. De ervaringen met duurmelken zijn echter nog beperkt. Op verzoek van de LTO-werkgroep Geitenhouderij is een project gestart om de waarde van duurmelken in de geitenhouderij te onderzoeken.

Het fenomeen duurmelken is niet nieuw. In 1995 is er al een bureaustudie gedaan naar de melkgift bij zowel duurmelken als doormelken (bij doormelken wordt de geit wel gedekt en tijdens de dracht doorgemolken). Omstreeks die tijd zijn meer geitenhouders begonnen met duurmelken, met goede resultaten maar ook met vragen over de bedrijfsvoering en de voeding. Op verzoek van de Nevem (Nederlandse Vereniging voor Melkgeitenhouders) en de LTO-werkgroep Geitenhouderij is er een project gestart om de mogelijkheden en valkuilen van duurmelken te onderzoeken en duurmelken te stimuleren door er bekendheid aan te geven. Het project zal dit jaar en het volgende jaar worden uitgevoerd.

Het Productschap voor Zuivel (PZ) en het ministerie van LNV financieren het onderzoek. Het project wordt uitgevoerd bij zes geitenhouders in samenwerking met de veevoerfirma's Hendrix UTD, CHV en Boerenbond Deurne.

Duurmelken

Geiten zijn als geen ander zoogdier in staat de melkgift lang vol te houden, tot meerdere jaren aantoe. Bij jonge dieren zie je zelfs een toename in melkproductie bij het ouder worden, zoals ze ook zouden hebben als ze wel gelammerd hadden en een nieuwe lactatie waren gestart. Vrijwel altijd zie je wel een seizoeninvloed op de melkgift, met een lagere productie in de winter en een opleving in het voorjaar.

Via duurmelken is het aanbod aan geitenmelk af te vlakken, omdat je in ieder geval een deel van de geiten in de winter op een goed productieniveau hebt. Voor geitenhouders die een winter toeslag op de melk krijgen, is duurmelken een alternatief voor strategieën waarbij met het dekken en aflamseizoenen wordt verschoven.

Meer voordelen

Duurmelken heeft meer voordelen. Minder geiten die lammeren geven minder werk en een minder hoge arbeidspiek. Voor verschillende veehouders die hun dieren 'duurmelken' is dit een belangrijk argument. Ook voor het welzijn en de levensduur van de geiten is het gunstig. Geiten zijn vooral aan het eind van de dracht en tijdens en na het lammeren gevoelig voor ziek-

ten, met kans op uitval. Met duurmelken lopen de geiten dus minder gevaar, waardoor ze gezonder blijven en minder vaak dood of levend worden afgevoerd.

Minder drachtige geiten levert natuurlijk ook minder nageslacht op. Voor de vervanging van de veestapel is maar een beperkt aantal lammeren nodig, en afzet van lammeren naar de mestrij is meer noodzaak dan gerief. Het voorkomen van overtollige dieren heeft wellicht ook voordelen voor het imago van de sector. Een nadeel van duurmelken is echter, dat de selectiescherpte afneemt. Immers, de geitenhouder zal zich vooral richten op het halen van nakomelingen bij goede melkgeiten.

Meer schijndracht

Bij duurmelken wordt geprobeerd de natuur enigszins naar de hand te zetten door geiten niet in bronst te laten komen, of bronstige geiten niet te laten dekken. Er zijn aanwijzingen dat deze handelwijze een verhoogde kans op schijndracht geeft. Om dit te minimaliseren moeten de geiten afzijdig worden gehouden van de bokken en factoren die bronst kunnen opwekken. Dat is niet eenvoudig als een deel van de koppel wel bij de bok wordt gelaten. Op veel bedrijven is het niet mogelijk de geiten die wel en niet gedekt moeten worden, te scheiden. Het is nog onduidelijk in hoeverre ongunstige situaties schijndracht veroorzaken en hoe dit euvel is te beperken.

Conditie op peil

Het op peil houden van de conditie kent ook de nodige zorgen, zeker in de winter wanneer als gevolg van seizoeninvloeden de melkgift daalt. Het voorkomen van vervetting van dieren vraagt dan vooral veel aandacht om de vruchtbaarheid voor de volgende lactatie op peil te houden. Om antwoorden te vinden op alle vragen, worden op de deelnemende duurmelkbedrijven de rantsoenen in kaart gebracht en de conditie van de dieren regelmatig gemeten door de voorlichters van de veevoerindustrie.

Meer informatie over dit project is te vinden op: www.verantwoordeveehouderij.nl

Conclusie

Er zijn nog veel vragen over het duurmelken van geiten: het instrument voor melkspreiding en arbeidsbesparing. Komende tijd zullen ASG en betrokken veevoerb企业n geregeld rapporteren in vakbladen en via workshops om zo de adviseurs en geitenhouders te informeren over de (on)mogelijkheden van duurmelken.